

## SAKSUTREDNING AU-MØTE 08.05.2019

### Sak 26/2019: Struktur for domstolene – innspill

Saksbehandler: Rune Jørgensen



Domstolkommisjonen ble nedsatt i 2017 for å «utrede hvordan domstolene bør organiseres for å ivareta forventninger om effektivitet, kvalitet og uavhengighet gjennom omskiftelige samfunnsforhold». Et eget utvalg under ledelse av sorenskriver Yngve Svendsen i Oslo skal levere sin innstilling innen oktober 2019.

I mandatet vises det til at «Det er i dag 63 alminnelige førsteinstansdomstoler, der mer enn en tredjedel er bemannet med to eller tre dømmende årsverk. I tillegg er det 34 jordskifteretter, nesten halvparten med ett eller to dømmende årsverk.»

Regjeringen mener at «Det er et behov for endringer i denne domstolstrukturen.»

Samtidig heter det også at «I utredningen skal det være et viktig formål at brukerne har god tilgang til tvisteløsning av høy kvalitet, herunder for den samiske befolkningen.»

Innbyggerne i bo- og arbeidsregionen Fjellregionen betjenes i dag av Nord-Østerdal jordskifterett og Nord-Østerdal tingrett samlokalisert på Tynset og Sør-Trøndelag jordskifterett og Sør-Trøndelag tingrett lokalisert i Trondheim.

Nord-Østerdal tingrett har felles ledelse med Sør-Østerdal tingrett lokalisert i Elverum, og disse rettene har til sammen 15 årsverk med domstolsleder, to embetsdommere, tre dommerfullmektiger og ni saksbehandlere. Jordskifteretten på Tynset har åtte årsverk med tre dommere, tre ingeniører og to saksbehandlere.

Domstolene i Trondheim har totalt 67 årsverk.

Domstolene på Tynset har vært samlokalisert siden 2014. Dette oppfattes som svært vellykket, og sikrer kvalitet, solid fagmiljø og nærhet for brukere og ansatte. Det er ingen grunn til å tro annet enn at dette miljøet oppfattes som bunnsolid av innbyggerne i regionen!

Nord- og Sør-Østerdal tingrett inngikk i 2018 et samarbeid om felles ledelse etter anbefaling fra Domstolsadministrasjonen. Kommunene i regionen sa seg enig i at dette kunne gjennomføres under forutsetning av at Elverum og Tynset ville bestå som egne rettssteder.

Andre domstoler har søkt råd og veiledning fra denne vellykkede løsningen, som blant annet har gitt trygghet for brukere og ansatte, kostnadseffektive løsninger, større fleksibilitet, samarbeid om lærling som saksbehandler og et større fagmiljø. Det er ikke rapportert om utfordringer med å rekruttere nye medarbeidere.

Sorenskriver Jens Morten Nesseth har tvert om uttalt at det er «stor søkermasse både til saksbehandler og dommerstillinger» ved de to tingrettene han har ansvar for. Han påpeker samtidig at domstolene også bidrar indirekte til utvikling av kompetansearbeidsplasser med tilbud av blant annet advokattjenester.

- Forsviner domstolene i rettskretsen så vil og dette miljøet bli utarmet og på sikt forsvinne, skriver sorenskriveren i sitt innspill til utvalget.

Jordskifteretten på Tynset har bygd en omfattende kompetanse om komplekse saksområder og håndterer saker der det kan være flere hundre parter. Retten har gjennomført noen av de største jordskiftesakene i landet.

Utvalget bør vurdere om dette fagmiljøet kan styrkes og få sitt områdene utvidet for eksempel med noen av de sørligste kommunene i Trøndelag og kommuner som i dag hører inn under Hedmarken jordskifterett. Det kan i denne sammenheng også vurderes en løsning som medfører samlokalisering av jordskifterett og tingrett på Elverum, der jordskifteretten enten kan være en del av Hedmarken som i dag eller legges inn under Nord-Østerdal jordskifterett. Det kan også være fornuftig å vurdere områder i Nord-Gudbrandsdal på tilsvarende måte, og faktisk etablere denne retten som en spesialist på fjellsaker i hele landet.



Eventuelle navnebytter en slik endring bør føre til, er av underordnet betydning. Det viktige er at innbyggerne blir betjent av et solid fagmiljø med stor lokalkunnskap og geografisk nærhet til innbyggerne, og at Tynset og Elverum består som egne rettssteder.

De samme vurderingene som det her er pekt på i forhold til jordskifteretten, bør utvalget også gjøre i forhold til grensene for tingretten i Trøndelag. For mange av innbyggerne sør i fylket kan det være en fordel å bli betjent av en rett på Tynset framfor i Trondheim med lengre reisevei.

Samtidig vil en slik løsning kunne styrke fagmiljøet, som i dag består av 13 medarbeidere, ytterligere og sikre en framtdsrettet og fleksibel organisering. Dette vil også være en god løsning sett i et miljømessig perspektiv

Resultatene av slike grep kan gi bedre resultater enn å slå sammen Nord-Østerdal tingrett, Sør-Østerdal tingrett og Nord-Østerdal jordskifterett med flere kommuner i Hedmark til en distriksrett, slik sorenskriveren har foreslått.

***Forslag til vedtak:***

***Arbeidsutvalget i Regionrådet for Fjellregionen oppfordrer Domstolskommisjonen til å anbefale at Nord-Østerdal tingrett og Nord-Østerdal jordskifterett opprettholdes samlokalisert på Tynset, og at det vurderes om nedslagsfeltet og ansvar kan utvides med muligheter det er pekt på i saksutredningen.***

***Innpillet sendes Domstollskommisjonen.***